

Rovno líkeriben the sar pes te brañinel angle diskriminacija

1. So hin oda diskriminacija?

Kada hin, te vareko na kerel le dženenca jekhe zposoboha. Kana le zaphadle dovodendar kerel le dženenge phuj andre varesave pravnone kotorende. Vaš kajo aver líkeriben nane ñisavo godaver the mišto dovodos. Diskriminacija hiñi bičačipnaskeri.

2. Save dovodendar the andre save oblast'i e diskriminacija nane sabadno?

Diskriminačna dovodi pal o antidiskriminačno zakonos
Rasa, etnicko povodos, narodnoš'a
Pošeripen (pohlaví)
Sexualno orientacija
Phuripen
Sast'ipnaskeri chiba
Nabožensko avripheniben (vyznání)
Pa'aviben, svetovo nazoros
Štatno priperiben

Brañimen oblast'i
Buťi, profesija, služebno pomeros
Drom kije profesija the podñikañis
Sikhad'ipen, školi
Socialno zaarahiben
Sast'ipnaskero parvariben
Členstvos andre profesna komori the andre odbori
Ciñiben the službi, andre kada tiž bešiben

Varesave zakoni vakeren tiš pal aver dovodi vaš e diskriminacija – **čhib, socialno povodos, členstvos andre politicka seri the čalavibena, manželsko abo familijakero stavos abo aver povinost'i kije famel'ija the aver veci.**

3. So mek hin diskriminacija?

O zakonos pal e diskriminacija dikhel sar diskriminacija tiš kada líkeriben:

Obt'ežovañis – te vareko kerel rušato pašal'ipen abo telethovel varekas perdal o diskriminačno dovodos.

Sexuálno obt'ežovañis – obt'ežovañis so les hin sexualno charakteris.

Palalchud'ipen – te vareko kerel dukh varesave dženeske džeñake abo znevihodñinel le dženes abo la džeña, so pes brañinelas angle diskriminacija.

Mangipen kije diskriminacija – vareko vichasñarel leskero telethodo, kaj te diskriminel tritone dženes.

Oprekeriben kije diskriminacija – vareko kerel opre varekas, kaj te diskriminal tritone dženes.

4. Save hine prikladi, hoj vareko kerel diskriminacija - líkerel pes kije varekas avres?

La Klára premukhle andal e buťi, bo pes dodžanle, hoj hiñi lesba.

= dovodos: sexualno orientacija oblast: buťi

La bankakeri rjaditel'ka prikazind'a lakere telethodenge, kaj te na del kreditna karti le zakazniken the zakazničken, so hine phureder sar 70 berš.

= la bankakeri rjaditel'ka - mangipen kije diskriminacija; o telethode, so keren, so e rjaditel'ka kamel – direktno diskriminacija; dovodos: phuripen; oblast: ciñiben the službi

Le Pavlikos na kamenas te lel andre zakladno škola, bo hin pro furikos.

= dovodos: sast'ipnaskeri chiba; oblast: sikhad'ipen, škola

Le khereskeri majitel'ka mangel le realitnone makleros, kaj te odphenel save Romen the Romñije, n so kamen te bešel andre lakero kher. O realitno makleros na vičinel le Romen (Romñijen) jak te aven te predikhen o kher.

= le khereskeri majitel'ka – oprekeriben kije diskriminacija; realitno makleros – direktno diskriminacija; dovodos: rasa, etnicita; oblast: ciñiben the službi – bešiben

5. Soske kempel pes te braninel angle diskriminacija?

O demokraticko štatos hino zathodo pre kada, hoj sakone dženen hine jednaka čačipena. Savoredžene musaj te avel jednako drom kijo sikhadipen, bešiben, sastipnaskero parvariben abo kijo ciñiben. Kana vareko kajse čačipena mosarel, hin bari veca pes te del anglal. Aktivno arakhiben angle diskriminacia pomožinel, kaj pes ajsi situacije imar na opakinel.

6. Sar šaj man brañnav angle diskriminacija?

Diskriminel tumen Tumaro zamestnavatelis abo diskriminde tumen pro buřakero pohovoros? Visaren pes pro oblastno [Buřakero Inspektoratos](#).

Na kamen te len Tumare čhaves andre škola? Diskriminen Tumen abo tumare čhaves andre škola abo andro aver sikhľuvibnaskero zarjaděñis? Visaren pes pre [Čechoko školsko inspekcija](#).

Diskriminel tumen e banka, pojišťovna, šporitelňa abo aver finančno institucija? Visaren pes pre [Čechiko nacionalno banka](#).

Diskriminen Tumen andre sklepa abo te Tumen kamen te chasňaren varesave službi? Visaren pes pre [Čechiko obchodno inspekcija](#).

O uprephende uradi šaj doresen, kaj kadi diskriminacija imar na ačhel, abo šaj le dženens abo e institucija, so kerel diskriminacija, pokutinen. Jon aľe našťi zachuden vaš Tumende, hoj Tumen resena nahrada abo love vaš e diskriminacija. Kada šaj kerel ča o sudos.

7. Sar šaj mange pomožinel o ombudsmanos?

Ombudsmanos:

- vihodnořinela, či kada, so tumen popisinen, hin čačes diskriminacija pal o diskriminačno zakonos,
- dela Tumen godi, so Tumen šaj keren dureder, pre kas te visarel u sar te podel o prithoviben kaj te phundravel e procedura le diskriminacijakere dovodostar,
- o ombudsmanos šaj zprostredkinel bipořibnaskero pravno zaačhadipen, kana evaluinela, hoj e diskriminacija pes čačes ačhil'a u Tumen kamen pes te visaren pro sudos, aľe nane tumen love pro fiškalis.
- jov pomožinel bipořibnaskeres.

Bari veca!

Popisinen igen puntošnones, andre so tumen dikhen o diskriminačno ľikeriben. Sthoven save dokazi, so šaj dothoven e diskriminacija (dokumentacija, e-mailovo komunikacija, oprechudňipen (nahrávka) la situacijakeri, so paš late ačhil'a e diskriminacija – the so jeg aver)

8. So mek kerel ombudsmanos, kana marel la diskriminacija?

Ombudsmanos:

- kerel avrirodkeripena (výzkumy),
- del godi the stanoviska kijo aktualna diskriminačna temi,
- komunikinel le evropejskone organizacijenca so pes zakiden le rovnone ľikeribnaha.

9. So o ombudsmanos našťi kerel vaš Tumende?

- jov našťi pořinel o love vaš tumari phukaviben th'o fiškalis,
- jov našťi zastupinel le dženen, so cerpinde diskriminacija, anglo sudi (buter informaciji tumen arakhena andre le ombudsmaneskero informačno ľil [Kempel Tumen pravno pomoca](#)).